

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на *Георги Иванов Петров* на тема:
„Управление на тренировъчния процес през подготвителния период при елитни волейболисти“

за получаване на образователната и научна степен „ДОКТОР“,
в Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, Професионално
направление: 7.6. Спорт, Докторска програма: „Теория и методология на спортната наука“

Научен ръководител: *Доц. Вера Антонова, доктор*

Рецензент: *Доц. Анна Божкова, ДН, ДЕОС при МУ - София*

Биографични данни за кандидата

- **1995 г.** Георги Петров завършва ОКС „Бакалавър“, НСА „Васил Левски“, специалност „Физическо възпитание“ и „Треньор по волейбол“;
- **2012 г.** Завършва ОКС „Магистър“, магистърска програма „Спорт за високи постижения“ – волейбол;
- **2017-2022 г.** Заема длъжността Старши Треньор, „Локомотив“ – Новосибирск, U23;
- **2015 г.** Той е Помощник треньор, Национален отбор на България по волейбол – мъже;
- **2013-2015 г.** Г. Петров е Старши треньор, Национален отбор на С. Арабия - мъже и младежи;
- **2014 -2015 г.** Заема длъжността Старши треньор, „Итихад“ – Джеда;
- **2013-2014 г.** Петров е Помощник треньор, „Халк Банк“ – Анкара;
- **2012-2013 г.** Той е Старши треньор, „АЛ Ухда“ – Мека;
- **2011-2012 г.** Г. Петров е Помощник треньор, Национален отбор на България – мъже;
- **2011-2012 г.** Петров заема длъжността Старши треньор, „Левски Волей“ – София;
- **2009-2011 г.** Той е Помощник треньор, Национален отбор на България – младежи;
- **2008-2009 г.** Заема длъжността Старши треньор, „Олимпия“ – Френарос;
- **2007-2008 г.** Г. Петров е Старши треньор, „Левски-Сиконко“ – София;
- **2005-2007 г.** Също е Старши треньор, „Омония“ – Никозия;
- **2005 г.** Петров е Помощник треньор, Национален отбор на България - младежи;

В периода **1990-2008 г.** Георги Петров е състезател и дългогодишен капитан на „Левски“ и „Левски - Сиконко“.

Като треньор има следните значими постижения: IV място на Олимпийските игри в Лондон 2012 г., Вицешампион на Европа за младежи, Вицешампион на Европа - Шампионска Лига, Шампион и носител на Купа в България, Турция, Кипър, Израел.

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен в обем от 223 страници и се състои от въведение, четири глави и отделно приложения. Библиографията включва 147 заглавия,

от които 133 на кирилица, 13 на латиница и един интернет източник. Трудът е илюстриран богато от 11 таблици, 43 фигури и 22 приложения.

Дисертацията, авторефератът към нея, публикуваните статии и отлично подготвената документацията на предадените материали, с които Георги Петров участва в процедурата за официална защита на дисертационния си труд, става ясно, че редът от зачисляването до отчисляване и съпътстващите доклади и заповеди е спазен и отговаря на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Наредбата за придобиване на ОНС „Доктор“ в НСА „Васил Левски“.

Актуалност на дисертационния труд

Избраната тема е изключително актуална: от една страна развитието на волейболната игра в световен и регионален мащаб добива все по-голяма популярност и заема своето заслужено признание на олимпийската сцена и от друга страна третира се важен проблем, свързан с нарасналите изисквания към спортните специалисти за подготовката на националните и клубните отбори за участие в турнири от различен характер.

Анализирайки проучените литературни източници и облягайки се на собствения треньорски опит, докторантът установява, че няма научно обоснована методология за дългосрочен тренировъчен процес и програми за обучение и подобряване на техниката и тактиката, както и тяхното управление в подготвителния период при елитни волейболисти.

Структура на дисертационния труд

Представеният за рецензиране научен труд е структуриран в съответствие с изискванията и критериите за присъждане на ОНС „Доктор“.

Въведението представя накратко мотивите на автора да насочи интереса си към управлението на тренировъчния процес през подготвителния период на висококвалифицирани състезатели по волейбол чрез специализирана комплексна тренировъчна програма.

В първа глава е осъществен задълбочен теоретичен анализ на постановката на проблема. От направения литературен обзор, построен на 82 страници, се очертава задълбоченото и широко познаване на проблема. Построен е логично и притежава значителна познавателна стойност. Служи за добра основа за цялостното разработване на дисертационния труд. При конструирането му са цитирани коректно голям брой както утвърдени, така и съвременни автори на най-съществените и адекватни на темата публикации, според приетите академични стандарти.

Използван е системно-структурният подход при изясняване на функционалната подготовка при състезателите, обстойно и сполучливо са разгледани съществуващите постановки на изследвания върху различните страни на скоростно-силовата и технико-тактическа подготовка при състезателите, в т.ч. и волейболистите. Компетентно е представена спортно-педагогическата рамка на дейностите и компетенциите в треньорската професия.

Разработването на тази специфична проблематика показва широкия професионален кръгзор и голям обхват на интереси на Георги Петров. Доказва, че практически няма

научно обоснована методология за дългосрочен тренировъчен процес в учебни и методически ръководства, програми за обучение и подобряване на техниката и тактиката, както и тяхното управление в подготвителния период при елитни волейболисти. Счита, че понастоящем не е изчислено необходимото разпределение на времето при елитни волейболисти за оптимизиране на обема и интензивността в отделните микроцикли, обща и специална кондиция, преноса и преобразуването на физическите качества в техническите похвати, тактическата и техническа подготовка, контрола на тренировъчната и състезателна дейност.

Езикът, който авторът демонстрира в литературния обзор е терминологично точен, правилен, убедителен и показва личното задълбочаване на дисертанта в проблематиката. Представени са достоверно голям брой съвременни данни по ключови въпроси от темата. Всичко това убедително показва, че Георги Петров владее много добре теоретичната база на изследването.

Осъществено пълно теоретично проучване, изключително богатия личен тренировъчен опит и постигнатите високи спортни резултати с различни национални и клубни отбори, дават възможност на автора да потвърди острата нужда от разработването и приложението в масовата практика на специализирана комплексна тренировъчна програма в подготвителния период при елитни волейболисти, която да повиши нивото на специфичната им работоспособност.

На тази основа във *втора глава* е дефинирана ясно и правилно целта на дисертационния труд „да се повиши специалната работоспособност на елитни волейболисти, чрез прилагане на комплексна тренировъчна програма, базираща се на промени в количествените и качествени съотношения на извършената работа през подготвителния период“. В логическа връзка са формулирани седем задачи. Обект на изследването е специализираната тренировъчна програма, насочена към развиване на специфичната работоспособност при елитни волейболисти, а негов предмет е специфичната им работоспособност през подготвителния период.

За нуждите на изследването е събрана информация от 50 изследвани лица - волейболисти от 4 елитни отбора на руското и българското първенство („Локомотив“ – Новосибирск, „Пирин“ – Разлог, „Марек Юнион - Ивкони“ – Дупница, „Зенит“ – Казан). Експерименталната група включва 12 състезатели от отбора на „Локомотив“ - Новосибирск, които се подготвят по специализираната тренировъчна програма, насочена към повишаване нивото на специфичната работоспособност в подготвителния период. Контролната група включва 11 състезатели от отбора на „Зенит“ - Казан, които провеждат подготовка по руска програма (методика). Допълнително са тествани 27 състезатели от два български клуба – „Марек Юнион – Ивкони“ (Дупница) и „Пирин“ (Разлог), които провеждат подготовката си по българска програма (методика). Получените резултати от спортно-педагогическите тествания на двата отбора са приложени за извеждане на факторната структура при елитни волейболисти.

Методиката и организацията на изследването включват проучване и анализ на информационни източници; анкетно проучване, съдържащо 7 въпроса; за установяване на моментното (изходно, базово) структурно състояние на антропометричните, физическите, техническите признаци и качества при елитните волейболисти са наблюдавани 5 показатели за физическо развитие, 10 показатели за физическа подготвеност, 9 показатели за технико-тактическа подготвеност.

Разработена е прецизно цялостна и нова методика на експерименталната работа (Комплексната тренировъчна програма), заложена в тренировъчните занимания за период от два месеца с 12 състезатели от волейболния „Локомотив“ – Новосибирск.

За процеса на обработката на резултатите от изследването са използвани следните математико-статистически методи: вариационен, корелационен, факторен и честотен анализ. За приемане или отхвърляне на нулевата хипотеза, относно значимостта на разликите между средните нива на изследваните съвкупности, е използван сравнителен t-критерий на Стюдент.

Изключително внимание и висока оценка заслужават компетентно направените анализи на резултатите от проведените мащабни изследвания в *трета глава*. Анализирани са резултатите от проведеното анкетно проучване, относно планирането на подготовката при елитни волейболисти. Изследвани и анализирани са средните стойности и вариативността на показателите (за физическо развитие, физическа подготвеност и технико-тактическа подготвеност), в началото и в края на спортно-педагогическия експеримент с четирите елитни отбора и между първото и второто изследване при отбора на „Локомотив“ – Новосибирск. Установени са значими корелации между наблюдаваните показатели за физически и технико-тактически качества. Описани са последователно и систематизирано в съответните параграфи на научната разработка. Изведени са фактори, които са специфични за изследваната категория - елитни волейболисти, като по своята характеристика и информативност те са показателни. Извършен е компетентен анализ на резултатите от проведения педагогически експеримент за установяване ефективността на специализираната тренировъчна програма, който дава възможност на докторанта да направи важни обобщения за спортно-педагогическата и треньорска практика при работа с елитни волейболисти.

Професионализмът и задълбочените познания на дисертанта дават възможност да направи необходими за теорията, спортно-педагогическата и треньорската практика изводи и препоръки, представени в *четвърта глава*. Те са добре формулирани и обективно произтичат от проведените проучвания.

Приносите на дисертационния труд виждам в следното:

1. Извършен е задълбочен теоретичен анализ от докторанта на изследваната специфична проблематика, позовавайки се на широк кръг от специалисти в областта на теорията и методиката на спорта и спортната тренировка.
2. Проведено е комплексно изследване при елитни волейболисти чрез богат набор от показатели, разкриващи средните стойности и вариативност на признаците за физическо развитие, физическа подготвеност и технико-тактическа подготвеност.
3. Установени са зависимости и са изведени фактори (с висок процент обяснена дисперсия), които са специфични за изследваната категория - елитни волейболисти, като по своята характеристика и информативност те са показателни.
4. Сполучливо е разработена ефективна нова специализирана програма за управление на спортната подготовка при елитни волейболисти и е доказана нейната ефективност.
5. Предложен е нов модел за построяване на спортна подготовка при елитни волейболисти в подготвителния период.

Заклучение

Дисертационният труд на Георги Петров отговаря на изискванията за ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Наредбата за придобиване на ОНС „Доктор“ в НСА „Васил Левски“.

Целият дисертационен труд е написан на издържан стил и много добър български език с някои граматически и пунктуационни неточности, които по никакъв начин не влияят на качеството му.

Авторефератът е разработен съобразно изискванията и съответства на съдържанието на дисертационния труд

Посочени са три статии по темата на дисертацията, една самостоятелна и две в съавторство.

Убедително **давам положителна оценка** на дисертационния труд на тема: *Управление на тренировъчния процес през подготовителния период при елитни волейболисти.*

Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на Георги Иванов Петров на образователната и научна степен „ДОКТОР“, в Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление: 7.6. Спорт, Докторска програма: „Теория и методология на спортната наука“.

29.04.2022 г.

Рецензент: _____
/Доц. А. Божкова, ДН/